

9. Vývoj v Jugoslávii do počátku 80. let 20. století

Osnova:

Oteplování vztahu se SSSR a případ Milovana Djilase

Hospodářské úspěchy a ekonomická stabila: konec 50. let a léta šedesátá.

Jugoslávie v čele Hnutí nezúčastněných

Brinské plénum a jeho důsledky:

Krize ideologie Bratrství a jednoty: Charvátské jaro a kosovský problém

Ústava z roku 1974

Cestou z kopce: krize druhé poloviny 70. let a Titova smrt

Epilog

Literatura:

PELIKÁN, Jan – TEJCHMAN, Miroslav. *Dějiny Jugoslávie 1918-1991*. Praha 1994, s. 52–79.

ŠESTÁK, Miroslav a kol. *Dějiny jihoslovanských zemí*. Praha 1998, s. 523–558.

ŠTĚPÁNEK, Václav: *Jugoslávie – Srbsko – Kosovo. Kosovská otázka ve 20. století*. Brno 2011.

Studijní texty:

Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika

Ústava z roku 1974, prostudovat také text v knize *Jugoslávie – Srbsko – Kosovo. Kosovská otázka ve 20. století*, s. 240–248.

Prostudovat text v knize *Jugoslávie – Srbsko – Kosovo. Kosovská otázka ve 20. století*, ss.186–211, 217–260.

Otázky:

Nastiňte problémy, s nimiž se musela Komunistická strana Jugoslávie potýkat na Kosovu po Brinském plénu ÚV SKJ a zamyslete se nad tím, k čemu tyto problémy vedly. Jaké bylo postavení Srbska v rámci jugoslávské federace a proč existovaly snahy jej změnit.

Popište, v čem byla jugoslávská ústava z roku 1974 „konfederativní“ a které její ustanovení podporovaly decentralizaci Jugoslávie.

O co šlo během procesu, který nazýváme Charvátské jaro, a jak jej implikovala Deklarace o postavení charvátského spisovného jazyka?

Obrázky:

Aleksandar Ranković, druhý muž po J. B. Titovi.

http://www.novosti.rs/dodatni_sadržaj/clanci.119.html:388423-Neimar-Brozovog-kulta

Jedním z těch, kteří podepsali charvátskou jazykovou deklaraci, byl i slavný spisovatel Miroslav Krleža. Na snímku se svým přítelem J. B. Titem.

<http://www.jutarnji.hr/milovan-dilas--na-krlezu-mnogi-danas-gledaju-kao-na-poltrona-i-konformista/595331/>

10. Cesta Bulharska jako věrného sovětského spojence

Osnova:

Od Dimitrova k Červenkovi: Budování bulharského socialismu

Represe vůči „nepřátelům socialismu.“

**Živkovův režim v Bulharsku.
Bulharské hospodářství v dobách „rozkvětu socialismu“
Problémy s menšinami a využívání bulharského nacionalismu
Krach bulharského socialismu.
První svobodné volby**

Literatura:

RYCHLÍK, Jan. Dějiny Bulharska, Praha 2000, s. 347–375.
TEJCHMAN, Miroslav – LITERA, Bohuslav: *Moskva s socialistické země na Balkáně 1964–1989. Vnější a vnitřní aspekty vývoje a rozpadu sovětského bloku na Balkáně*. Praha 2009, ss. 34–41, 111–116; 140–149.
CRAMPTON, Richard J.: *The Balkans since the Second World War*. Pearson Education Limited 2002, ss.168–181, 308–314.

Studijní text:

Národní hnutí Simeona II.

Otázky:

Popište vývoj kolektivizace zemědělství v Bulharsku.
Jaký byl vztah bulharské komunistické vlády k národnostním menšinám? Co to byl tzv. „obrodný proces“?
Byla vláda Simeona II. jeho satisfakcí za nucený padesátiletý exil?

Obrázky:

Todor Živkov
<http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/21317>

11. Specifická rumunská cesta

Osnova:

**Znárodnění a represe
Gheorghiu Dej a jeho dvojí politika
Odpoutávání se od SSSR
Nástup Nicolae Ceauseska
1968: Hvězdné okamžiky Ceauseskovy vlády
Kult osobnosti a cesta do ekonomické propasti
Ceauseskova národnostní politika
Vznik opozičních nálad
Pád diktátora**

Literatura:

TEJCHMAN, Miroslav: *Nicolae Ceaușescu. Život a smrt jednoho diktátora*. Praha 2004
VYKOUKAL, Jiří – Bohuslav LITERA – Miroslav TEJCHMAN. *Východ: vznik, vývoj a rozpad sovětského bloku 1944-1989*. Praha 2000.
TEJCHMAN, Miroslav: *Dějiny Rumunska*. Praha 1997.
TEJCHMAN, Miroslav – LITERA, Bohuslav: *Moskva s socialistické země na Balkáně 1964–1989. Vnější a vnitřní aspekty vývoje a rozpadu sovětského bloku na Balkáně*. Praha 2009, ss.41–52, 116–121, 149–155.

Studijní texty:

Rumunsko v letech budování socialismu
Rumunsko v 80. letech 20. století

Otázky:

Co bylo příčinou postupného odklonu Rumunska od SSSR.
Popište budování kultu Ceauseskovy osobnosti.
V čem spočívala zřídlost tzv. systamatizace?

Obrázky:

Hvězdné chvíle: Ceausescu, Dubček a Svoboda. Praha červenec 1968
http://www.tyden.cz/rubriky/kultura/film/lfs-detske-sebevrazdy-a-fascinujici-diktatori_207905.html?showTab=diskutovane

Video:

Historický magazín ČT, 23. srpna 2008, věnovaný Nikolae Ceauseskovi
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095687448-historicky-magazin/208452801280004/>

12. Řecko mezi nacionalismem a demokracií**Osnova:**

Normalizace po občanské válce
Léta stability
Kyperská otázka a její vliv na řeckou politiku
Vláda plukovnické junty
Demokraticizace a cesta do Evropských společenství
Řecko a národnostní otázky

Literatura:

HRADEČNÝ, Pavel a kol.: *Dějiny Řecka*. Praha 2004, s. 478–563
HRADEČNÝ, Pavel: *Řecká republika*. Praha, 1989.
HRADEČNÝ, Pavel: *Řekové a Turci :nepřátelé nebo spojenci?* Praha 2000.
CRAMPTON, Richard J.: *The Balkans since the Second World War*. Pearson Education Limited 2002, s. 205–225.

Studijní text:

Řecko od plukovnického převratu k demokracii

Otázky:

Proč došlo k plukovnickému převratu? Popište hlavní etapy řeckého politického vývoje v letech 1949–1963.
Byla plukovnická junta jednoznačně negativním jevem ve vývoji řecké společnosti?

Obrázky:

Řecký premiér a později i prezident Konstantin Karamanlis
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:KaramanlisNatsinasAgora.jpg>

Arcibiskup Makarios a dr. Dr Fazıl Küçük podepisují s britským guvernérem dokument o nezávislosti Kypru
<http://pcolman.files.wordpress.com/2012/07/hugh-foot.jpg>